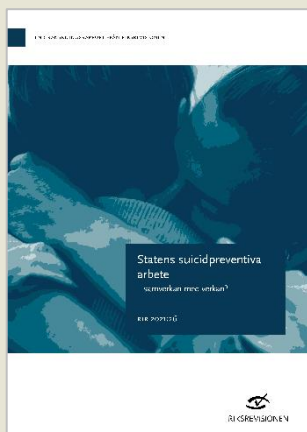

Bilaga 4.

Regeringens medel och uppdrag till myndigheter och övriga aktörer inom suicidprevention

RiR 2021:26

Statens suicidpreventiva arbete

– samverkan med verkan?

Regeringens medel och uppdrag till myndigheter och övriga aktörer inom suicidprevention

Riksrevisionen har sammanställt regeringens utdelning av medel och uppdrag till myndigheter och övriga aktörer inom suicidprevention 2008–2021. Syftet har varit att få en övergripande bild av regeringens styrning inom suicidprevention. Huvudsakliga källor är regeringsbeslut inom psykisk hälsa och regleringsbrev för utgiftsområde 9 anslag 1:8 Bidrag till psykiatri samt regleringsbrev till myndigheter. Vi har i genomgången avgränsat flera delar som rör psykisk hälsa, till exempel ingår inte medel till nationella kvalitetsregister, minoriteter, asylsökande och nyanlända, traumavård, attitydarbete och forskning. Däremot har vi tagit med medel inom de årliga överenskommelserna mellan regeringen och SKR inom psykisk hälsa. Överenskommelserna är centrala för det förebyggande arbetet på regional och lokal nivå, även om regeringen inte specifikt började styra medlen mot suicidpreventiva insatser förrän från och med 2020.

För en redovisning av Folkhälsomyndighetens beviljade statsbidrag till frivilligorganisationer som bedriver främjande/förebyggande arbete inom suicidprevention, se avsnitt 4.1.4 i granskningsrapporten (tabell 1).

2008

Riksdagen beslutade den 5 juni 2008 om en övergripande vision för att förebygga självmord.¹ För att minska antalet självmord antog riksdagen också ett nationellt handlingsprogram för suicidprevention.² Regeringen fattade under 2008 beslut om följande uppdrag i syfte att minska antalet självmord:³

- Statens folkhälsoinstitut (FHI) fick i uppdrag⁴ att ta fram informationsmaterial om hur självmordsförsök och självmord bland skolelever kan förebyggas. I uppdraget ingick även att ta fram en strategi för hur materialet kan spridas till lärare och annan skolpersonal.
- FHI fick i uppdrag⁵ att ta fram utbildningsinsatser för att höja kompetensen för omhändertagande av personer med självmordsproblematik. I uppdraget ingick även att ta fram förslag till en strategi för implementering av insatsen.

---

¹ Prop. 2007/08:110, bet. 2007/08:SoU11, rskr. 2007/08:226.

² Ibid. Se även Folkhälsomyndigheten, *Ett nationellt handlingsprogram för suicidprevention*, 2019.

³ Regeringsbeslut S2008/5348-5350/FH. Se även bet. 2008/09:SoU1, s 44–45.

⁴ Regeringsbeslut S2008/5348/FH. Uppdraget gjordes inom myndighetens anslagsram, och i samråd med Myndigheten för skolutveckling och Nationell prevention av suicid och psykisk ohälsa (NASP).

⁵ Regeringsbeslut S2008/5349/FH. Uppdraget gjordes inom myndighetens anslagsram, och i samverkan med Socialstyrelsen.

- Socialstyrelsen fick i uppdrag att ta fram informationsmaterial för att öka kunskapen om självmord i befolkningen och föreslå hur den ska spridas inom hälso- och sjukvården. Socialstyrelsen fick 1 miljon kronor för uppdraget.⁶
- Nationell prevention av suicid och psykisk ohälsa (NASP) fick i uppdrag att kartlägga det självmordsförebyggande arbetet som utförs av övriga samhällsaktörer än de inom hälso- och sjukvården.⁷

2009–2011

En statlig utredning om händelseanalyser av självmord

Regeringen tillsatte den 3 september 2009 en särskild utredare med uppdrag att klargöra och analysera förutsättningarna för att inom hälso- och sjukvården och socialtjänstens område utveckla och förbättra händelseanalyser av inträffade självmord.⁸ Att regeringen tillsatte en utredning var en del i arbetet med det beslutade nationella handlingsprogrammet om suicidprevention utifrån den del som avser att se suicid som psykologiska misstag. De förslag som Självmordspreventionsutredningen presenterade i slutbetänkandet bereddes dock inte vidare inom Regeringskansliet.⁹

Uppdrag till Nationell prevention av suicid och psykisk ohälsa (NASP)

Regeringen gav två uppdrag till NASP under 2010:

- Genomföra en intervjustudie inom socialtjänsten i syfte att ge en bild av verksamhetens kvalitetssäkringsarbete vad gäller klienters självmord.¹⁰ NASP fick 1 miljon kronor för uppdraget.
- Genomföra en pilotstudie av två självmordspreventiva program.¹¹ Uppdraget ersattes emellertid i december 2010 av ett nytt uppdrag: att genomföra en pilotstudie av det australiska självmordsförebyggande programmet MHFA. NASP (Karolinska Institutet) fick 5 miljoner kronor för att genomföra uppdraget.¹² Socialstyrelsen fick i uppdrag att utvärdera pilotstudien och tilldelades 1,5 miljoner kronor för uppdraget.¹³

---

⁶ Prop. 2008/09:1, utg.omr. 9, bet. 2008/09:SoU1, s. 44–45, rskr. 2008/09:127. Socialstyrelsen skulle samverka med Riksförbundet för suicidprevention och efterlevandes stöd (Spes) och Nationell prevention av suicid och psykisk ohälsa (NASP).

⁷ Dir. 2009:79, s. 7. Enligt skriftligt svar från Socialdepartementet 2021-03-09 genomfördes uppdraget sannolikt inom myndighetens anslagsram.

⁸ Dir. 2009:79.

⁹ SOU 2010:45.

¹⁰ Regeringsbeslut S2010/2662/FH.

¹¹ Regeringsbeslut S2010/6261/FH.

¹² Regeringsbeslut S2010/3655/FH (delvis), S2010/6261/FH (slutligt), S2010/8258/FH (delvis).

¹³ Regeringsbeslut S2010/3655/FH (delvis), S2010/6262/FH (delvis). Se även bet. 2010/11:SoU16.

Övriga myndigheter

Socialstyrelsen fick i mars 2010 i uppdrag att ta fram en nationell handlings- och åtgärdsplan för säkerhetsfrämjande arbete för personer över 65 år och äldre.¹⁴ Planen skulle bland annat innehålla förslag på hur man kan förebygga olyckor och självmord bland äldre. Som ett led i detta arbete hade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) tagit fram en handbok om systematiskt arbete för äldres säkerhet avseende fall, trafikolyckor, bränder och suicid.¹⁵

Regeringen tilldelade Institutet för professionell utveckling av läkare i Sverige (IPULS) 6 miljoner kronor i bidrag under 2010 för att utveckla och förstärka specialistkompetenskurser i psykiatri.¹⁶ I uppdraget ingick att utveckla en kurs i suicidologi för att öka ST-läkarnas kunskaper om hur man identifierar självmordstankar och gör en enkel suicidriskvärdering.¹⁷ Socialstyrelsen fick i uppdrag att följa upp och utvärdera uppdraget.¹⁸

Transportstyrelsen påbörjade under 2011 ett projekt för att utveckla en handlingsplan i syfte att minska antalet självmord i trafiken. Arbetet skulle slutföras under 2012.¹⁹

2012–2015

Överenskommelser mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

Socialdepartementet tog 2012 fram handlingsplanen *PRIO psykisk ohälsa – plan för riktade insatser inom området psykisk ohälsa 2012–2016*.²⁰ Ett av de fyra delmålen i handlingsplanen var att minska förekomsten av självskadande beteende, självmordsförsök och självmord hos barn och unga. Inom ramen för PRIO slöt regeringen årliga breda överenskommelser med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) inom psykisk ohälsa. Framför allt prioriterades två målgrupper: barn och unga och personer med omfattande eller komplicerade psykiatriska tillstånd. År 2015 prioriterades bland annat depression och självmordsprevention för barn och unga.²¹ Regeringen avsatte dock inte specifikt medel till suicidprevention inom PRIO som

¹⁴ Regeringsbeslut S2010/2274/FST. Se även dir. 2014:2. Kunskap om hur man kan förebygga självmord bland äldre var en del i ett regeringsuppdrag som genomfördes med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), FHI och Rikspolisstyrelsen.

¹⁵ Dir. 2014:2.

¹⁶ Regeringen gav också, inom ramen för psykiatrisatsningen, bidrag till IPULS för utveckling och förstärkning av specialistkompetenskurser i psykiatri under perioden 2007–2009.

¹⁷ Prop. 2011/12:1, utg.omr. 9, s. 29.

¹⁸ Regeringsbeslut S2009/2844/HS, S2010/643/HS. Socialstyrelsen ska betala ut medlen till IPULS under 2010 från utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslag 1:8 Bidrag till psykiatri.

¹⁹ Prop. 2012/13:1, utg.omr. 22, s. 27. Enligt skriftligt svar från Socialdepartementet 2021-03-09 var projektet sannolikt egeninitierat och genomfördes inom Transportstyrelsens ramanslag.

²⁰ Socialdepartementet, *PRIO psykisk ohälsa – plan för riktade insatser inom området psykisk ohälsa 2012–2016*, 2012. Handlingsplanen består av ett antal åtgärder som riktar sig till grupper som särskilt riskerar att drabbas av psykisk ohälsa samt insatser för att förbättra situationen och bidra till återhämtning för personer med psykisk ohälsa.

²¹ Bet. 2014/15:SoU12, s. 18.

svarar mot prioriteringen. Överenskommelserna inom PRIO för 2012–2015 omfattade följande belopp i stöd till riktade insatser inom området psykisk ohälsa:²²

- 2012: 106,5 miljoner kronor
- 2013: 57,5 miljoner kronor
- 2014: 62,5 miljoner kronor
- 2015: 66 miljoner kronor

Myndigheten för vårdanalys fick använda 4 miljoner kronor under 2015 för att följa upp och utvärdera handlingsplanen PRIO psykisk ohälsa 2012–2016.²³

Folkhälsomyndigheten

Regeringen gav den 8 maj 2014 Folkhälsomyndigheten i uppdrag att i samråd med Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg (IVO) föreslå en utformning av en samordnad, effektiv och behovsanpassad statlig kunskapsstyrning som stöd för lokalt och regionalt självmordspreventivt arbete.²⁴

Regeringen gav 2015 Folkhälsomyndigheten i uppdrag att samordna det suicidförebyggande arbetet på nationell nivå.²⁵ Uppdraget skulle genomföras i dialog med samordningsfunktionen för regeringens plan för riktade insatser inom området psykisk ohälsa (PRIO) på Socialdepartementet. Folkhälsomyndigheten skulle även samråda med andra relevanta aktörer på området. För att genomföra uppdraget fick Folkhälsomyndigheten 2,5 miljoner kronor under 2015.

Inom ramen för ett brett regeringsuppdrag om kunskapsstyrning inom området psykisk ohälsa²⁶ tog Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen under 2015 fram ett stödmaterial som ska hjälpa kommuner och andra aktörer att följa upp självmord bland barn och unga upp till 24 år genom händelseanalyser. Socialstyrelsen fick 7,5 miljoner kronor för hela uppdraget under 2013, 14 miljoner kronor under 2014 och 9,2 miljoner kronor under 2015.²⁷

NASP

NASP fick 4,7 miljoner kronor under 2013 och 0,75 miljoner kronor för 2014 för att genomföra en pilotstudie i syfte att pröva ungdomsversionen av ett australiskt självmordsförebyggande utbildningsprogram.²⁸

---

²² Regleringsbrev för respektive budgetår 2012–2015 avseende anslag 1:8 Bidrag till psykiatri.

²³ Regeringsbeslut S2012/4529/FS.

²⁴ Regeringsbeslut S2014/3988/FS.

²⁵ Regeringsbeslut S2015/3986/FS.

²⁶ Regeringsbeslut S2013/1667/FS (delvis). Uppdraget innebar bland annat för Socialstyrelsen att tillsammans med fyra andra myndigheter göra en översiktlig bedömning av vilka kunskapsunderlag och eventuellt implementeringsstöd som behövs inom området psykisk hälsa, och ta fram underlag och stöd som behövs.

²⁷ Regleringsbrev för 2014 och 2015 avseende anslag 1:8 Bidrag till psykiatri.

²⁸ Enligt tidigare regeringsbeslut S2011/8469/FS.

2016–2018

Regeringens strategi inom psykisk hälsa 2016–2020

Regeringen beslutade 2016 om en ny strategi för statens insatser inom psykisk hälsa för 2016–2020.²⁹ Syftet med strategin var att skapa förutsättningar för ett långsiktigt och strategiskt arbete inom ordinarie strukturer. Målen var att främja psykisk hälsa, motverka psykisk ohälsa och kunna erbjuda rätt insatser, i rätt tid, till personer som drabbas av psykisk ohälsa. Fem fokusområden formulerades varav ett avsåg förebyggande och främjande arbete. Regeringen lyfte fram att suicidprevention bör belysas och samordnas som ett samhällsansvar, för vilket Folkhälsomyndigheten har ett särskilt uppdrag. Samtidigt som att strategin antogs tillsatte regeringen en nationell samordnare med uppdrag att samordna och utveckla insatserna inom psykisk hälsa på nationell nivå.³⁰

Överenskommelser mellan regeringen och SKL³¹

För att genomföra regeringens strategi inom psykisk hälsa som antogs 2016 ingick regeringen årliga överenskommelser med SKL. För 2016–2018 tilldelades följande belopp för att stödja insatser inom kommuner och landsting/regioner:

- 2016: 845 miljoner kronor
- 2017: 885 miljoner kronor
- 2018: 1 374 miljoner kronor

Socialstyrelsen fick 6 miljoner kronor både 2017 och 2018 för att följa upp och analysera överenskommelserna om stöd till riktade insatser inom området psykisk hälsa 2016–2018.³²

Regeringens inriktningsdokument för trafiksäkerhet

Näringsdepartementet tog 2016 fram ett inriktningsdokument för trafiksäkerhetsarbetet i Sverige. Regeringen framhöll i dokumentet att åtgärder för att minska antalet självmord i järnvägstransportsystemet inte varit tillräckligt tydliga delar av tidigare trafiksäkerhetssatsningar.³³ Regeringen såg därför positivt på de initiativ som tas för att systematiskt minska antalet självmord som begås inom transportsystemet.³⁴

Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten fick 2017 i uppdrag att genomföra en fördjupningsstudie och fördela medel rörande psykisk hälsa och suicidprevention riktad till transpersoner.

²⁹ Enligt överenskommelsen mellan regeringen och SKL inom psykisk hälsa 2016.

³⁰ Dir. 2015:138. Slutbetänkandet lämnades i december 2018 (SOU 2018:90).

³¹ Regleringsbrev för budgetåren 2016–2018 avseende anslag 1:8 Psykiatri.

³² Regeringsbeslut S2016/06530/FS.

³³ Enligt skriftligt svar från Socialdepartementet 2021-03-09 avses sannolikt det arbete som Trafikverket kontinuerligt gör inom ramen för sitt ordinarie uppdrag och ramanslag.

³⁴ Näringsdepartementet, *Nystart för Nollvisionen – Ett intensifierat arbete för trafiksäkerheten i Sverige*, 2016, s. 18–19.

Folkhälsomyndigheten fick använda högst 1 miljon kronor för att genomföra uppdraget under 2017. För 2018 tilldelades myndigheten 2 miljoner kronor, varav högst 1 miljon kronor fick betalas ut som projektbidrag.³⁵

Folkhälsomyndighetens tidigare samordningsuppdrag att samordna det nationella suicidförebyggande arbetet³⁶ fördes i regleringsbrevet för 2018 ihop med uppdraget att bygga upp och utveckla det nationella arbetet inom området psykisk hälsa.³⁷ Folkhälsomyndigheten skulle utveckla samordningen och samverka mellan berörda myndigheter och aktörer, utveckla kunskapssammanställning, kunskapsspridning och vägledning, genomföra utvecklingsarbete och utveckla uppföljningen inom områdena psykisk hälsa och suicidprevention. Folkhälsomyndigheten fick 5 miljoner kronor både 2016 och 2017, och 15 miljoner kronor under 2018.³⁸

Folkhälsomyndigheten fick i uppdrag under både 2017 och 2018 att stödja kunskapsutvecklingen på regional och lokal nivå samt inom den ideella sektorn inom området psykisk hälsa. Genomförandet av uppdraget skulle ske i samverkan med den nationella samordnaren för utveckling och samordning av insatser inom området psykisk hälsa. I uppdraget fick myndigheten använda 35 miljoner kronor under 2017 och under 2018, varav högst 15 miljoner kronor skulle fördelas som verksamhetsbidrag till ideella organisationer som bedriver främjande och förebyggande arbete inom området psykisk hälsa och suicidprevention.³⁹

Folkhälsomyndigheten fick i uppdrag att under 2018 förbereda en informations- och kunskapshöjande insats inom psykisk hälsa och suicidprevention.⁴⁰ Syftet var att bidra till att minska stigma om psykisk ohälsa och suicid. Den informations- och kunskapshöjande insatsen skulle därefter genomföras under 2019–2020.

Folkhälsomyndigheten fick i uppdrag att under 2018 ta fram och sprida en grundläggande webbaserad utbildning om psykisk ohälsa och suicid bland barn och unga. Uppdraget skulle genomföras i samråd med Socialstyrelsen och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) och i dialog med berörda ideella organisationer. Folkhälsomyndigheten fick 3 miljoner kronor för uppdraget.⁴¹

---

³⁵ Regeringsbeslut S2017/05586/FS.

³⁶ Se regeringsbeslut S2015/03986/FS.

³⁷ Regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende Folkhälsomyndigheten (regeringsbeslut S2017/07302/RS (delvis)).

³⁸ Regleringsbrev för Folkhälsomyndigheten 2016 och 2017. Samordningsuppdraget 2018 och 2019 ingick i ett bredare uppdrag (Nationell samordning och styrning med kunskap inom områdena psykisk hälsa och suicidprevention), och 15 miljoner tilldelades även för 2019. Från och med 2020 överförs medlen för samordningsuppdraget till Folkhälsomyndighetens förvaltningsanslag i syfte att renodla myndighetens finansiering och användas för samma ändamål (se prop. 2018/19:1, utg.omr. 9, s. 67).

³⁹ Regleringsbrev för 2017 och 2018 avseende anslag 1:8 Bidrag till psykiatri.

⁴⁰ Regeringsbeslut S2018/03915/FS. Uppdraget kom senare att förlängas till 2022, se Folkhälsomyndighetens regleringsbrev för 2020 (S2019/05315/RS (delvis)).

⁴¹ Regleringsbrev för 2018 avseende Folkhälsomyndigheten (regeringsbeslut S2018/03660/FS).

Polismyndigheten

Polismyndigheten fick i uppdrag i juli 2017 att stärka kompetensen hos polisanställda för att bemöta personer med psykisk ohälsa genom förstärkta utbildningsinsatser.⁴²

Polismyndigheten fick årligen 3 miljoner kronor för uppdraget under 2018–2020.⁴³

2019

Överenskommelse mellan regeringen och SKL

Överenskommelsen mellan regeringen och SKL inom psykisk hälsa för 2019 omfattade 1,744 miljarder kronor.⁴⁴ Suicidprevention pekades ut som ett av nio prioriterade områden, och enligt överenskommelsen finns det ett behov av att öka kunskapen om psykisk ohälsa och risk för suicid hos utsatta grupper.⁴⁵ Men regeringen avsatte inte medel specifikt till suicidpreventiva åtgärder.

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen fick följande medel och uppdrag inom suicidprevention under 2019:

- 6 miljoner kronor för att följa upp och analysera överenskommelserna om stöd till riktade insatser inom området psykisk hälsa 2016–2018.⁴⁶
- 3 miljoner kronor för att ta fram och sprida kunskap som kan stödja hälso- och sjukvården och socialtjänsten i att förebygga suicid och stödja efterlevande.⁴⁷

Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten fick följande medel och uppdrag inom suicidprevention under 2019:

- 35 miljoner kronor för att stödja kunskapsutveckling på regional och lokal nivå inom området psykisk ohälsa varav högst 15 miljoner kronor att betala ut i verksamhetsbidrag till ideella organisationer som bedriver främjande och förebyggande arbete inom området psykisk hälsa och suicidprevention.⁴⁸
- 15 miljoner kronor för att bygga upp och utveckla samordningen av det nationella arbetet inom området psykisk hälsa och suicidprevention.⁴⁹

---

⁴² Regeringsbeslut Ju2017/06176/PO.

⁴³ Regleringsbrev för varje budgetår avseende anslag 1:8 Bidrag till psykiatri.

⁴⁴ Regleringsbrev för 2019 avseende anslag 1:8 Bidrag till psykiatri (regeringsbeslut S2019/02876/RS).

⁴⁵ Regeringsbeslut S2019/02872/FS (delvis).

⁴⁶ Regeringsbeslut S2016/06530/FS. Se även regleringsbrev 2019 för anslag 1:8 Bidrag till psykiatri (regeringsbeslut S2019/02876/RS).

⁴⁷ Regeringsbeslut S2019/02244/FS. Se även regleringsbrev 2020 för Socialstyrelsen (regeringsbeslut S2019/05315/RS).

⁴⁸ Uppdrag enligt regleringsbrev 2018 för Folkhälsomyndigheten.

⁴⁹ Ibid. och regeringsbeslut S2015/03986/FS.

- 6,25 miljoner kronor för att genomföra en informationsinsats inom psykisk hälsa och suicidprevention, med syftet att bidra till att minska stigma om psykisk ohälsa och suicid.⁵⁰
- 3 miljoner kronor för att ta fram och sprida en grundläggande webbaserad utbildning om psykisk ohälsa och suicid bland barn och unga för ledare i ideella organisationer som anordnar aktiviteter för barn och unga.⁵¹
- 1 miljoner kronor för att fördela medel rörande psykisk hälsa och suicidprevention riktad till transpersoner.⁵²
- Från och med 2019 fick NASP ökade medel till 8 miljoner kronor per år via Folkhälsomyndighetens ramanslag.⁵³

Övriga myndigheter

Polismyndigheten fick 3 miljoner kronor under 2019 för att stärka kompetensen hos polisanställda när det gäller att bemöta personer med psykisk ohälsa.⁵⁴

Trafikverket vidtog flera åtgärder under 2019 för att förhindra suicid i trafiken. Myndigheten påbörjade ett arbete med att motverka suicid inom hela vägtransportsystemet. Myndigheten påbörjade även ett systematiskt arbete inom det statliga vägnätet med att förse utsatta broar med hoppskydd och sätta upp stängsel längs tätortsnära mötesseparerade vägar i suicidpreventivt syfte.⁵⁵

2020

Överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

Överenskommelsen mellan regeringen och SKR inom psykisk hälsa för 2020 omfattade 1,686 miljarder kronor⁵⁶ och merparten av medlen riktades till insatser i kommuner och regioner. Barn och unga är en särskilt viktig målgrupp för regeringens insatser på området. En del av överenskommelsen gällde att stärka arbetet med att förebygga suicid på regional och lokal nivå. För detta ändamål avsatte regeringen 200 miljoner kronor.⁵⁷

Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten fick i uppdrag att i nära samverkan följa, utvärdera och stödja genomförandet av statens insatser inom området psykisk hälsa i

---

⁵⁰ Regeringsbeslut S2018/03915/FS.

⁵¹ Uppdrag enligt regleringsbrev 2018 för Folkhälsomyndigheten.

⁵² Regeringsbeslut SS2017/05586/FS.

⁵³ Regleringsbrev för 2015–2020 för Folkhälsomyndigheten.

⁵⁴ Regeringsbeslut JU2017/06176/PO. Se även regleringsbrev för 2019 för anslag 1:8 Bidrag till psykiatri (regleringsbeslut S2019/02876/RS).

⁵⁵ Trafikverket, *Aktionsplan för säker vägtrafik 2019–2022*, 2019, s. 36. Medel enligt anslagsram.

⁵⁶ Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende anslag 1:8 Bidrag till psykiatri, s. 6 (regleringsbeslut S2021/02141).

⁵⁷ Regeringsbeslut S2020/00441/FS (delvis), s. 13.

kommuner och regioner 2020–2023. Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten tilldelades 5 miljoner kronor vardera för uppdraget 2020.⁵⁸

Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten fick följande medel och uppdrag inom suicidprevention under 2020:

- Stödja kunskapsutvecklingen på regional och lokal nivå samt inom den ideella sektorn inom psykisk hälsa och suicidprevention. 50 miljoner kronor tilldelades Folkhälsomyndigheten för att fördela stöd till ideella organisationer inom psykisk hälsa och suicidprevention, som både verksamhets- och projektbidrag.⁵⁹
- Genomföra informations- och kunskapshöjande insatser inom psykisk hälsa och suicidprevention med syftet att bidra till att minska stigma om psykisk ohälsa och suicid. Uppdraget ska genomföras 2019–2021 och slutredovisas senast den 30 april 2022.⁶⁰ För 2020 tilldelades Folkhälsomyndigheten 30,75 miljoner kronor.⁶¹
- Ta reda på om människor med psykisk ohälsa och självmordsbenägenhet behöver en nationell stödlinje, som också ska rikta sig mot anhöriga och närstående.⁶²
- Inrätta en särskild funktion för psykisk hälsa och suicidprevention vid Folkhälsomyndigheten den 1 januari 2021. För 2020 tilldelades Folkhälsomyndigheten 8 miljoner kronor.⁶³ Uppdraget föregicks av att Folkhälsomyndigheten skulle lämna förslag på hur en särskild funktion för psykisk hälsa och suicidprevention kan inrättas vid myndigheten.⁶⁴ Enligt regeringen finns en risk för ökad psykisk ohälsa i samband med pandemin, och ytterligare åtgärder behövs för att främja den psykiska hälsan i befolkningen. Som ett led i detta bör Folkhälsomyndigheten få en ännu tydligare roll inom området.⁶⁵

Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen

Regeringen gav den 30 juli 2020 Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen i uppdrag att tillsammans med ett tjugotal berörda myndigheter komma med underlag inför en kommande nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention.

---

⁵⁸ Regeringsbeslut S2020/01044/FS.

⁵⁹ Det är en förlängning av ett tidigare uppdrag enligt Folkhälsomyndighetens regleringsbrev för 2018. Uppdraget förlängs till 2022 med slutredovisning senast den 30 april 2023. Delredovisningar ska lämnas årligen senast den 30 april 2020, 2021 och 2022. Uppdraget har också ändrats vad gäller nivån på Folkhälsomyndighetens fördelning av statsbidrag till ideella organisationer inom psykisk hälsa och suicidprevention. Beloppet höjdes till 50 miljoner kronor för 2020 och avser både verksamhets- och projektbidrag. För 2018 och 2019 var motsvarande belopp 15 miljoner kronor och avsåg endast verksamhetsbidrag till ideella organisationer.

⁶⁰ Det är en förlängning av ett tidigare uppdrag enligt regeringsbeslut S2018/03915/FS.

⁶¹ Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende anslag 1:8 Bidrag till psykiatri (regeringsbeslut S2020/00602/FS).

⁶² Regeringsbeslut S2020/06172/FS. Uppdraget genomfördes inom anslagsramen.

⁶³ Regeringsbeslut S2020/05464/FS.

⁶⁴ Regeringsbeslut S2020/00438/FS (delvis).

⁶⁵ Regeringsbeslut S2020/05464/FS, s. 3.

Myndigheterna fick sammanlagt 12,5 miljoner kronor för uppdraget under 2020. Uppdraget ska slutredovisas den 1 september 2023 till Socialdepartementet.⁶⁶

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen fick i uppdrag att stödja hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens arbete med att förebygga suicid och att ge stöd till efterlevande. Myndigheten fick 3 miljoner kronor under 2020.⁶⁷

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU)

SBU fick i uppdrag att utvärdera insatser för att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa och suicid bland barn och unga. SBU fick 2,5 miljoner kronor för att genomföra uppdraget.⁶⁸ Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 oktober 2022.

Polismyndigheten

Polismyndigheten hade sedan tidigare i uppdrag att stärka kompetensen hos polisanställda när det gäller att bemöta personer med psykisk ohälsa.⁶⁹ Myndigheten fick 3 miljoner kronor under 2020 för det fortsatta arbetet.⁷⁰

2021

Överenskommelse mellan regeringen och SKR

Överenskommelsen mellan regeringen och SKR inom psykisk hälsa och suicidprevention för 2021⁷¹ omfattar 1,68 miljarder kronor till regioner och kommuner, varav 200 miljoner går till regioner och kommuner för att stärka det regionala och lokala suicidpreventiva arbetet.⁷² Enligt både regeringen och SKR är suicidprevention ett prioriterat område och det kunskapsbaserade suicidpreventiva arbetet på regional och lokal nivå behöver förstärkas. Det finns även behov av ökad samverkan i det befolkningsinriktade suicidpreventiva arbetet mellan regioner och kommuner, integrerad suicidprevention inom ramen för arbetet med psykisk hälsa/ohälsa, kompetensutveckling om suicid och befolkningsinriktat suicidpreventivt arbete hos särskilda yrkesgrupper samt implementeringsstöd av strategierna i det nationella suicidpreventiva handlingsprogrammet på regional och lokal nivå. Därutöver behövs ökad kunskap om effektiva arbetssätt inom området, ett

---

⁶⁶ Regeringsbeslut S2018/04669/FS (delvis), S2018/06126/FS (delvis), S2020/06171/FS (delvis). Av dessa medel får Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen använda 1 miljoner kronor vardera. Övriga myndigheter får använda 0,5 miljoner kronor vardera.

⁶⁷ Regeringsbeslut S2020/07837.

⁶⁸ Regeringsbeslut S2020/01043/FS (delvis).

⁶⁹ Regeringsbeslut Ju2017/06176/PO.

⁷⁰ Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende anslag 1:8 Bidrag till psykiatri (regeringsbeslut S2020/00602/FS).

⁷¹ Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende anslag 1:8 Bidrag till psykiatri (regeringsbeslut S2021/02141).

⁷² 200 miljoner kronor går till kommuner och regioner gemensamt och fördelas efter befolkningens mängd. Mottagare av medlen är den aktör i ett län som kommuner och region anger som mottagare.

stärkt stöd till anhöriga och andra efterlevande och en ökad samverkan med civilsamhällets organisationer.⁷³

Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten fick följande medel inom området för psykisk hälsa och suicidprevention 2021:

- 50 miljoner kronor fördelas till ideella organisationer inom området för psykisk hälsa och suicidprevention, enligt förordningen (2020:429) om statsbidrag.
- 14 miljoner kronor betalas ut projektbidrag till ideella organisationer som bedriver arbete inom området suicidprevention, inklusive ideella organisationer som arbetar med suicidpreventiva insatser riktat till hbtqi-personer, enligt regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Folkhälsomyndigheten.
- 15 miljoner kronor fördelas till frivilligorganisationerna för att stärka och utveckla arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention. Uppdraget beslutades i maj 2021 och är enligt regeringen en del av arbetet för att möta ökad utsatthet med anledning av pandemin.⁷⁴
- 20 miljoner kronor för att stödja kunskapsutveckling på regional och lokal nivå inom området psykisk hälsa.
- 15 miljoner kronor för att genomföra kunskapshöjande insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention, i syfte att bidra till att minska stigma om psykisk ohälsa och suicid.
- 5 miljoner kronor för att följa, utvärdera och stödja genomförandet av statens insatser inom området psykisk hälsa 2020–2023.
- 5 miljoner kronor för att inkomma med underlag inför en ny strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention.
- 1,5 miljoner kronor för att genomföra en kartläggning av ungas psykiska hälsa och ohälsa.
- 1,5 miljoner kronor för att ta fram underlag inför en nationell stömlinje utifrån Folkhälsomyndighetens återrapportering av det tidigare regeringsuppdraget om att analysera behovet av en nationell stömlinje. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2022.⁷⁵

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen fick följande medel inom området för psykisk hälsa och suicidprevention 2021:

- 15 miljoner kronor för att genomföra kartläggningar och analyser inom området psykisk ohälsa.
- 5 miljoner kronor för att följa, utvärdera och stödja genomförandet av statens insatser inom området psykisk hälsa 2020–2023.

---

⁷³ Regeringsbeslut S2020/09779 (bilaga till beslut vid regeringssammanträde 2020-12-22 nr I:34), s. 19.

⁷⁴ Socialdepartementet, "Regeringsuppdrag om en nationell stömlinje för personer med psykisk ohälsa", hämtad 2021-05-10.

⁷⁵ Regeringsbeslut S2021/04157 (delvis).

- 5 miljoner kronor för att inkomma med underlag inför en ny strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention.
- 4 miljoner kronor att stödja hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens arbete med att förebygga suicid och att ge stöd till efterlevande.

Myndigheters arbete med en nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention⁷⁶

Totalt 1 miljon kronor vardera tilldelas till följande myndigheter under 2021 för uppdraget att ta fram underlag inför en ny strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention:

Arbetsmiljöverket, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Försäkringskassan, Inspektionen för vård och omsorg, Jämställdhetsmyndigheten, Kriminalvården, Läkeemedelsverket, Migrationsverket, Myndigheten för arbetsmiljökunskap, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Polismyndigheten, Sametinget, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, Statens institutionsstyrelse, Statens medieråd, Statens skolverk, Trafikverket, Verket för innovationssystem och Vetenskapsrådet.

Även Rättsmedicinalverket har tillkommit under 2021 i arbetet med att ta fram en strategi.⁷⁷

---

⁷⁶ Regeringsbeslut S2018/04669/FS (delvis), S2018/06126/FS (delvis), S2020/06171/FS (delvis).

⁷⁷ Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Rättsmedicinalverket (regeringsbeslut Ju2021/00235).